

Makkelijker kunnen we het niet maken, leuker wel!

Aa en Maas informeert over Kaderrichtlijn Water op speelse wijze

— Willem Lucassen

Het belangrijkste doel van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) is het bereiken van een goede waterkwaliteit en ecologie in het jaar 2015. Maar al veel eerder, in 2009, moeten de lidstaten, en dat geldt dus ook voor Nederland, voor ieder stroomgebied een beheersplan klaar hebben. Wat de KRW in de praktijk betekent en hoeveel werk het kost om de doelstellingen binnen de gestelde termijnen te halen is niet bij iedereen bekend. Waterschap Aa en Maas heeft ervoor gekozen om bestuurders en andere betrokkenen op gezette tijden over de richtlijn te informeren. Daarbij is voor een andere opzet gekozen dan de gebruikelijke. Niet met presentaties, artikelen of brochures, maar in de vorm van een spel wordt geprobeerd alle facetten van de Kaderrichtlijn 'tussen de oren' van de deelnemers te krijgen.

— 'Met het spelen van het spel hebben we twee doelen voor ogen. Allereerst willen we de spelers vertrouwd maken met het watersysteem; hoe is de samenhang tussen bijvoorbeeld stroomsnelheid, inrichting van beken en sloten, waterkwaliteit en de natuurwaarden. Daarnaast laten we de deelnemers ervaren hoe het is om met de processen rondom het Europees waterbeleid te werken. Alle belangrijke aspecten van de KRW, namelijk de ecologische doelen, de mogelijke maatregelen, de financiële consequenties en publieke participatie komen in het spel aan bod.' Dat zeggen Misha Mouwen van het Waterschap Aa en Maas en Ingrid Meuwissen, die tot voor kort ambtelijk werkzaam was bij dit waterschap en nu zelfstandig adviseur is en waterschapsbestuurslid, die het spel hebben ontwikkeld naar een idee van een eerdere workshop.

— Het spel

Het spel is niet alleen geschikt voor bestuurders van waterschappen. Alle bij de KRW betrokken overheden (gemeenten, provincie) of de doelgroepen die met de gevolgen worden geconfronteerd (landbouw, natuurorganisaties) kunnen door het spelen van het spel inzicht krijgen in wat er nog gedaan moet worden om de gewenste situatie in 2015 te bereiken. Dit is een betrekkelijk korte tijd, wat in de praktijk ook als zodanig wordt ervaren. Om de tijdsdruk in het spel mee te nemen, wordt gestart in 2005. Aan het eind van het spel, na ongeveer anderhalf uur spelen, is het 2015 en wordt gekeken in hoeverre aan de eisen van de kaderrichtlijn is voldaan.

— Derogatie

De deelnemers worden verdeeld in groepen van 4 à 5 personen en vertegenwoordigen ieder een waterschapsbestuur. Elke groep krijgt een gedetailleerde kaart van (een onderdeel van) het beheersgebied. Per waterloop is aangegeven hoe de huidige en gewenste situatie is. Ook heeft iedere groep een lijst met mogelijk te nemen maatregelen. Per maatregel is aangegeven welke effecten er worden bereikt voor bijv. de waterkwaliteit of het waterpeil. Er kunnen ook conflicterende effecten optreden. Daarnaast krijgen alle spelers een envelop met geld en een overzicht van de kosten die voor bepaalde maatregelen gemaakt moeten worden. In de envelop zit ook een aanvraagformulier voor derogatie. Bij de spellen die tot nu toe zijn gespeeld, was het opvallend dat veel deelnemers vergaten dit formulier voor het verkrijgen van uitstel tijdig in Brussel in te leveren. Als de doelstellingen van de KRW niet op tijd gehaald worden, kan de Europese Unie namelijk een forse boete opleggen.

— Draagvlak

Wat geldt voor de onbekendheid van velen met het fenomeen derogatie geldt ook voor het belang van tijdige communicatie. Bij een ingrijpend proces als de implementatie van de Kaderrichtlijn is draagvlak onontbeerlijk. De gewoonte om pas iets te vertellen over een project als het is gerealiseerd, moet worden losgelaten. Ingebouwd in het spel is dan ook de mogelijkheid om communicatie-activiteiten uit te voeren waarmee je partners en doelgroepen in het waterbeheer zoals de gemeenten en de landbouw kunt informeren. Sommige maatregelen kunnen zonder voldoende draagvlak niet worden uitgevoerd. Het spel biedt met de gekozen opzet volop aanleiding voor een zinvolle discussie na afloop.

— Ten slotte

Het Kaderrichtlijnspeel is ontwikkeld voor het beheersgebied van waterschap Aa en Maas. Het spel is inmiddels succesvol gespeeld met het eigen bestuur en ambtenaren, maar ook met agrarische jongeren en studenten. "Ook voor andere waterschappen en organisaties kan het een effectieve manier zijn om aandacht te vragen voor de KRW", aldus Ingrid en Misha. Het kan daarvoor wenselijk zijn het spel om te bouwen naar de eigen situatie, het ene deel van Nederland is immers het andere niet. Dit maatwerk kost uiteraard wel tijd en inspanning.

— Voor meer informatie kunt u bellen met Erik Matla van Waterschap Aa en Maas 073 — 615 69 05 of met Ingrid Meuwissen van Meuwissen Advies 073 — 613 78 77.

— Nanin Peters

— Noodoverloopgebieden

Twee van de drie noodoverloopgebieden zijn mogelijk van de baan, namelijk de Ooijpolder bij Nijmegen en Rijnstrangen onder Zevenaar. Alleen de Beerse Overlaat ten oosten van Den Bosch komt nog in aanmerking. Dat staat in het definitieve advies van de stuurgroep Ruimte voor de Rivier, waarvan staatssecretaris Schultz van Haegen voorzitter is. Volgens de voorzitter is gebleken dat het inrichten van de Ooijpolder meer investeringen vergt dan er schade bespaard kan worden. Voor Rijnstrangen geldt dat de overstromingskans in geval van nood "twijfelachtig" is. De stuurgroep denkt 2,2 miljoen euro nodig te hebben. Dat is 0,3 meer dan het kabinet aanvankelijk van plan was te geven (NRC 24 maart, Trouw en Cobouw 25 maart).

— Bewust risico

Minister Peijs neemt bewust het risico dat Nederland onvoldoende beschermd is tegen hoogwater. Ze weigert op zoek te gaan naar de minimaal 200 miljoen euro extra die volgens de Unie van Waterschappen nodig is voor de aanpak van onveilige dijken en waterkeringen bij de kust. De minister heeft laten doorschemeren krap bij kas te zitten. Mocht er een overstroming komen dan neemt zij de verantwoordelijkheid. "Dat is onacceptabel. De veiligheid van burgers wordt ondergeschikt gemaakt aan de financiën", zegt Sybe Schaap. De waterschap-

pen hebben recent geïnventariseerd dat nog veel primaire waterkeringen versterking nodig hebben (Cobouw 5 april).

— Grondwater

Minister Zalm verzet zich tegen een saneringsfonds voor vuile grond. Wel heeft Milieustaatssecretaris van Geel de toezegging gekregen dat er geld kan komen als er acuut moet worden opgetreden tegen een vervuiling of vervuiler. Van Geel maakt echter een uitzondering voor bodemvervuiling die het diepe grondwater kan aantasten. Een grondwaterbeheersysteem dat betaald wordt uit een financiële bijdrage door vervuilers is volgens hem wel 'mogelijk aantrekkelijk'. Verontreiniging van diepe ondergrond waar strategische drinkwatervoorraden liggen wordt zo voorkomen (Financieel Dagblad 6 april).

— Wet Extern Klachtrecht

Binnenkort heeft de burger het recht op een onafhankelijke behandeling van klachten over het gedrag van bestuursorganen. De Wet Extern Klachtrecht zal in werking treden. Nu zijn alle waterschappen nog aangesloten bij de Nationale ombudsman, maar tot 1 januari 2006 kunnen ze kiezen of ze die situatie continueren of dat ze gaan werken met een eigen ombudsvoorziening, mogelijk samen met andere overheden, schrijft Alfred van Hall in een artikel in de Staatscourant (Staatscourant 31 maart).

En burgers konden hun klachten over de berekening en de hoogte van waterschapsbelasting niet kwijt bij de Nationale ombudsman. De ombudsman mag namelijk geen onderzoek instellen naar de inhoud van wetten en regelgeving (Staatscourant 29 maart).

— En verder

De gemeente De Ronde Venen daagt het hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht voor de rechter. Het hoogheemraadschap blijft erbij niet aansprakelijk te zijn voor de dijkdoorbraak bij Wilnis (Binnenlands Bestuur, 25 maart).

Het sofi-nummer verdwijnt. Daarvoor in de plaats krijgt iedere burger een burgerservicenummer. Dit persoonsnummer moet de dienstverlening door de overheid vereenvoudigen en technische barrières opheffen bij het uitwisselen van persoonsgegevens tussen overheidsinstanties (De Volkskrant en Financieel Dagblad 25 maart).

De aanwijzing van de Waddenzee als 'natuurlijk water' binnen de Kaderrichtlijn Water is voorlopig. Indien gewenst geeft de Europese Commissie de lidstaten tot 2009 de tijd om de status van wateren te wijzigen (Agrarisch Dagblad 6 april).